

A les comissaries dels Mossos d'Esquadra de les comarques de muntanya no hi havia tanta activitat delictiva com en determinades zones metropolitanes. En aquest aspecte la comissaria de la Seu d'Urgell no era pas cap excepció, ja que la calma relativa esdevenia una constant força generalitzada. Altra cosa hauria estat si els mossos també haguessin tingut atribuïdes les competències duaneres. Llavors per força haurien fet falta més efectius, perquè aquelles muntanyes són plenes de corriols que els contrabandistes de tabac coneixen com si fossin casa seva; però, de moment, aquesta feina estava reservada per als cossos de seguretat de l'estat, i d'empaitar-los ja se n'ocupava la Guàrdia Civil.

Afortunadament, d'assassinats i homicidis tampoc no se n'hi solen investigar gaires, ni robatoris espectaculars, ni estafes milionàries, ni... En fi, que aquell tipus de crims d'alta volada que s'investiguen a les pel·lícules de lladres i serenos, a la comissaria de la Seu d'Urgell solien passar-hi de llarg. Però sobre aquest punt potser no cal allargar-s'hi gaire, perquè podria fer la sensació, errònia en molts casos, que la gent de muntanya són uns angelets, i que per aquesta raó han nascut a la muntanya, perquè estan més a prop del cel.

A pesar, doncs, de l'aparent tranquil·litat que domina el fer de cada dia en aquestes comarques, val a dir que de vegades els mossos també es troben amb algun cas que els permet actuar com a policies dels films americans. Quan això passa, sempre hi ha algun mosso (o mossa) que se n'alegra de poder protagonitzar un *thriller* muntanyenc; perquè, com en tots els oficis, és normal que hi hagi persones amb diferents maneres de pensar i d'actuar. Per aquesta raó quan va sonar el telèfon de la comissaria i a l'altra banda de la línia va sentir-se la veu poc entenedora d'una dona massa

alterada per culpa del trasbals que patia, el mosso que l'atenia va sentir com una mena d'agitació interior que no era altra cosa que l'adrenalina que tenia ganes de treure el nas. A pesar d'aquesta emoció, i de ser força novell, no per això el mosso va deixar de ser eficient en l'atenció que aquella dona ben segur mereixia:

—Vejam, senyora —li va dir amb veu assossegada—. Miri d'asserenar-se una mica i torni'm a explicar quin és el problema, però amb calma; no ha de patir per res, nosaltres som aquí per ajudar-la. Qui diu que ha desaparegut?

—El meu fill, el meu pobre filllet... —va contestar-li la dona, entre sanglots—. Aquest matí en veure que no es llevava per anar a munyir les vaques, l'he hagut d'anar a despertar, però el llit ni tan sols era desfet. Ves a saber on ha passat la nit. Tot el matí he pregat a Déu nostre senyor perquè tornés a casa abans que el meu home no fes un disbarat, però les hores han anat passant i d'ell no se n'ha sabut res més. Quina desgràcia, Déu meu!

Abans que aquella mare commocionada no es tornés a sobreexcitar, el mosso li va tornar a preguntar de seguida:

—El seu fill és menor d'edat?

—Sí que ho és. Tot just ha fet els disset anys.

—Ja ha mirat de localitzar-lo al mòbil?

—Miri, això del mòbil és ben estrany. No el desempara ni per anar de ventre. Ja em perdonarà que l'hi digui d'aquesta manera, però sempre hi té els dits posats a sobre. No l'entenc, jo, aquest jovent d'avui en dia; sense mòbil no sabrien pas viure.

—Sí, és ben cert —li va contestar el mosso—. Tots fan el mateix. Per a ells és un aparell imprescindible; però no m'ha contestat la pregunta.

—Perdoni, és que estic tan trasbalsada... Li volia dir que és ben estrany, perquè el mòbil se l'ha deixat a casa. Fa malpensar, que no el dugui a sobre.

Al mosso tampoc no li va fer cap mica de gràcia que el jove anés sense l'inseparable aparell que ha esdevingut

indispensable per a tots els joves, perquè no augurava res de bo.

—Vaja! —va exclamar contrariat—. Realment això no hi ajuda gens.

—Segur que aquell malparit l'hi ha fet deixar perquè no es pugui comunicar amb nosaltres. No hi ha dret que se l'hagi endut del nostre costat.

Amb aquestes darreres paraules, el mosso va veure una mica de llum per esclarir el cas:

—Ep, senyora! Ara això canvia molt. Diu que se l'ha endut? Que potser sospita qui ha estat?

—Ja ho crec, el culpable de tot és aquell poca-solta que va vindre de fora. Semblava bona persona, però segur que és pitjor que la seva mare. Ho tenia ben amagat que era fill d'aquella donota, però als pobles tard o d'hora sempre se sap tot.

—Bé, si coneix el segrestador, això ens facilita molt les coses. Sospita on podem trobar-lo?

—Ai senyor! —va exclamar la dona—. No ho sé pas. El Rossend, el meu marit —va rectificar, per no crear confusió al mosso—, de bon matí ha agafat una barra d'alzina i l'ha anat a buscar a casa d'aquell desvergonyat. Encara sort que ningú no ha obert la porta; si no, tots dos haurien rebut de valent. Quan s'enfada, el Rossend perd el control, i ja fa massa dies que té la mosca pujada al nas.

La conversa no es va allargar gaire més, perquè la patrulla rural (una noia experimentada i el seu fornit acompanyant) va sortir de seguida en direcció al seu poble.

El llogarret era tan petit que quan els mossos van arribar de seguida van veure dues persones que els esperaven al carrer. Efectivament, eren els pares denunciants. Un cop fetes les identificacions, tots quatre es van dirigir a peu, perquè el carrer era massa estret per pujar-hi amb el cotxe patrulla, cap a la porta de ca l'Esquella, que era la casa de qui sospitaven que havia entabanat el seu fill. Tot enfilant la pujada que feia de drecera per anar a ca l'Esquella (per accedir-hi amb el cotxe s'havia de donar una bona volta,

innecessària en aquells moments), els pares completaven les explicacions sobre la desaparició del seu fill. Tot i que no feien pas gaire soroll, de seguida tots els veïns del poble s'assabentaven de la presència policial, i poc després d'haver espiat per la finestra, respectant una distància prudencial, una bona colla es va anar afegint a la comitiva.

Ara, amb les coses ja aclarides i la dona més asserenada, tot plegat semblava indicar que la desaparició del noi havia estat voluntària, i que havia fugit amb qui podríem dir-ne el neorural del poble o *hippy*, que és com l'anomenaven a la zona. Tot i que aquesta mena d'afers no solien anar acompanyats de violència, ja que segurament les dues parts estaven d'acord en la fugida, i per tant el jove hauria marxat per voluntat pròpia, els mossos havien d'actuar de pressa, perquè els pares, tenint en compte que el seu fill encara era menor d'edat, estaven en el dret legal de reclamar-lo a casa seva.

La mossa, que xerrava més que no pas el mossos, va mirar de fer-los veure que el noi de ben segur estaria bé, que la desaparició només hauria estat fruit de la seva negativa que li acceptessin l'homosexualitat i la recent relació sentimental amb el foraster. És clar que quan va dir això, la mossa no va tenir prou en compte que moltes vegades en l'entorn rural de muntanya (per als de conviccions més profundes) l'homosexualitat encara es podia veure com una anomalia abominable que anava agermanada amb el pecat, la qual cosa va fer enfurismar de nou el pare, que òbviament era dels més tradicionals, fins al punt que la noia policia va témer que li agafaria una embòlia o un atac de cor allà mateix.

—Fa un parell de setmanes, quan ens va confessar el pecat, ja vaig deixar-li les coses ben clares —va dir el pare, vermell com un pebrot—. Si et tornes a veure amb aquell malparit us mataré tots dos d'una barrada al cap; no vull marietes a casa meva, jo.

De tan rabiós que estava aquell pare ressentit, la mossa va haver de calmar-lo, evitant tocar de nou el caire senti-

mental. La seva dona, és clar, va tornar a caure en el plor, i tots els veïns del seu darrere augmentaven el volum del xiuxiueig.

—No es preocupi, senyora —va dir a la dona—. No hi ha cap raó per a pensar que el seu fill pugui estar segrestat o malferit. Segur que tot acaba en un simple ensurt.

La mossa tenia ganes de dir-li que la seva homosexualitat no era cap desgràcia. Que les persones no es mesuren per les etiquetes que els enganxen, sinó pels seus actes i comportaments envers els altres. I que avui en dia, excepte quatre masclistes antiquats amb maneres de pensar reaccionàries, tothom acceptava les diferents condicions sexuals de les persones. També es moria de ganes de dir-ne unes quantes de ben cantades al seu home, però per prudència es va haver de mossegar la llengua.

Així, amb un pare rabiós que desprenia tuf de vaca, la mare ploriquejant, els veïns fent safareig al seu darrere, i els mossos mirant d'actuar de manera correcta, aviat es van veure tots plantats davant de ca l'Esquella.

—Aquesta és la casa? —va preguntar el mosso fornit.

—Sí; aquesta és la casa de les desgràcies i els desgraciats —va dir el pare—. Ca l'Esquella porta malastrugança; sempre n'ha portat.

—Això no ho diguis —va recriminar-li la seva dona—, tothom sap que abans de començar les desgràcies ca l'Esquella era un exemple a seguir.

—Això no canvia res —li va replicar el seu home—. Abans era abans i ara és ara.

Mentrestant els mossos, que ja s'havien desentès d'aquella conversa inútil entre home i dona, colpejaven la porta amb l'antic picador de ferro que encara feia la funció de timbre modern. En aquest punt, els veïns més agosarats aprofitaven per preguntar als pares del noi desaparegut què havia passat. A continuació, i en pocs segons, com si aquella gent disposés d'un sisè sentit per a conèixer els afers personals que succeïen a les cases dels altres, tots sabien a ple detall la raó que havia portat els mossos al seu poble.

Com calia esperar, després d'haver trucat diverses vegades, ningú no obria des de dins. No es veia cap llum encès a l'interior de la casa, i el silenci era absolut. Això feia pensar que no hi havia ningú.

—No hi ha pas ningú —va dir una veu que venia del grup de veïns.

—Com ho sap, això? —li va preguntar la mossa.

L'home, com si el fet de poder-hi dir la seva li donés prou autoritat per a deixar el grup i avançar-se fins allà on eren els mossos i els pares del noi, li va respondre:

—Quan encara era fosc, anant a vigilar una vaca que havia de parir, m'he topat amb el cotxe del foraster. Anava de pressa; un poc més i m'atropella.

—Encara li haguessis fotut un bon cop de roc —va dir el pare, prement fort els dos punys.

—S'ha fixat si anava sol? —va preguntar de seguida el mosso, sense deixar afegir uns quants renecs que el pare estava a punt de proferir.

—Això no ho he pogut veure; primer m'han enlluernat els llums del cotxe, i després feina he tingut a arrambar-me a la paret tant com he pogut. Cago en l'olla, gairebé se m'ha endut la camisa amb el retrovisor.

Aquella observació del veí, lluny de tranquil·litzar la mare, la va fer tornar en queixes i plors:

—Pobre fill meu! Ves a saber si aquell homenot no l'ha malferit dins casa seva perquè no volia fugir amb ell.

Per no dramatitzar encara més, els mossos no van afegir cap observació al comentari de la mare afligida, però no descartaven pas aquesta possibilitat, ja que tothom sap que quan hi ha problemes amb els assumptes sentimentals, a vegades el cervell s'ofusca i llavors pot passar de tot.

—Ahir a la nit, ja era ben tard quan els vaig veure junts —va afegir-hi una dona, que de la comitiva també va passar al grup protagonista.

—És clar, com que no tens altra feina que espiar nit i dia per la finestra —va sentir-se que deia una veu burleta, que es va mantenir anònima entre el grup de veïns.

La gracieta va provocar alguna riallada entre els presents, que no va afectar per a res la dona, la qual cosa va fer pensar als mossos que segurament era la manefla del poble i que estava tan avesada a xafardejar com a sentir retrets per la seva tiferia.

—Què pot dir-me de cert? —li va preguntar la mossa.

—Ja era tard; potser les dues de la matinada. Tots dos eren a la plaça; semblava que discutien, però no he pogut sentir què deien, perquè no aixecaven gaire la veu i jo no soc gaire bona d'orelles.

—Sort n'hi ha! —va tornar a dir la mateixa veu d'abans, ara les riallades entre els vilatans van augmentar.

Això va provocar una indignada reacció en la mossa i el seu acompanyant.

—Si us plau! Això és seriós —es va queixar la mossa.

—Qui no tingui cap informació, per favor que marxi a casa seva. Aquí no hi tenen cap feina vostès; així que... a escampar la boira, apa! —va afegir el mosso, amb autoritat.

D'aquesta manera, a contracor però fent cas a l'agent, un cap aquí i l'altre cap allà, la comitiva es va anar desfent.

Tot i la nova informació, amb la qual es donava per segur que almenys el foraster havia marxat, les bones formes i el reglament van fer que els mossos truquessin diverses vegades abans d'intentar esbotzar la porta. Finalment, però, més que res per assegurar que el noi no fos estamordit dins la casa, i tenint en compte la consideració de cas flagrant de desaparició d'un menor, sense esperar cap ordre judicial, el mosso fornit va ensorrar la porta centenària amb l'ajut d'un ariet que duia al maleter del cotxe patrulla.

Si no hagués estat perquè la pols no s'acumulava enlloc, hom hauria dit que aquella casa era deshabitada des de feia temps, perquè bàsicament no hi havia mobiliari, ni guarniments de cap mena, ni cortines... Ni res que fes pensar en el caliu d'una llar. Només una de les tres cambres, la més gran, era moblada amb un llit sense capçalera, un petit armari rònc, una tauleta de nit antiga que ballava d'una pota, i una taula senzilla, amb la seva cadira, sense res més

al damunt que un tros de llapis rosegat de l'extrem. Tot indicava que el nouvingut (de qui més tard van dir que es deia Pere) duia una vida força austera, talment com si hagués estat un ermità. Després de comprovar que el noi no era enlloc, els mossos es van sentir força decebuts davant d'aquella panoràmica, perquè amb tan poca cosa que hi havia dins la casa, no donaria gaire per investigar.

Quan ja gairebé estaven a punt de deixar l'edifici, algú des de la porta del carrer els va cridar l'atenció:

—Déu vos guard! —va anunciar una veu femenina.

Era una noia jove que duia una mena de paquet a les mans.

—Qui és vostè? —va preguntar un mosso, pensant que podia ser una veïna que encara no havia tafanejat prou.

—No volia molestar, però jo he de fer la meva feina. Soc la cartera; aquest sobre gruixut va dirigit a aquesta adreça i no cap a la bústia. No puc pas deixar-lo al carrer tirat de qualsevol manera. El volia lliurar personalment al senyor Pere, però vaja, com que hi veig tanta moguda... Si convé, ja tornaré demà.

—No farà falta; pot deixar-lo aquí damunt —li va respondre la moxa, assenyalant una caixa de fusta que era dins l'entrada de la casa—. Nosaltres ens en fem responsables.

—Puc preguntar què ha passat? —va interrogar la cartera, perquè la presència policial evidenciava que al poble n'havia succeït una de grossa.

—Pot preguntar, però nosaltres no li podem dir res —li va respondre la moxa.

Com que va tenir clar que no en trauria cap informació, la cartera es va limitar a lliurar-los el paquet per a continuar el seu recorregut, esperant que algú del poble la posaria al corrent del que havia passat. Si més no, de ben segur que li ho explicarien l'endemà; perquè, als pobles que són petits, quan hi ha alguna novetat prou transcendent, els uns tenen ganes de xerrar-ho i els altres d'escoltar-ho.

2

En circumstàncies normals, el cap de la comissaria hauria encarregat a la unitat d'investigació que s'ocupés immediatament del cas; però justament aquell dia estaven indagant un altre afer que requeria tota la seva atenció. Era evident que en aquella comissaria hi faltaven efectius. De fet, en aquella i en totes les altres de Catalunya; però, tot i que des de la Generalitat es feien mans i mànigues per mirar de formalitzar noves convocatòries, mai no arribava l'autorització del Govern de Madrid. Així, com bonament podia, el sotsinspector havia d'anar fent amb el personal de què disposava. D'altra banda, com que encara no havien passat les vint-i-quatre hores recomanables, i dels adolescents se'n pot esperar qualsevol cosa... Per si de cas, però, després d'haver parlat telefònicament amb el jutge per obtenir la corresponent ordre judicial, que almenys de paraula va tenir immediatament, el sotsinspector va obrir el paquet de correus que la mossa de la patrulla rural li havia lliurat feia uns minuts.

Dins el paquet hi havia un bon feix de fulls DIN A4, que formaven un manuscrit encapçalat amb el títol "Males herbes". Al text s'hi observaven tot de correccions fetes amb bolígraf de color vermell. També hi havia una factura i una carta explicativa que deia:

Apreciat senyor Pere.

Amb aquesta carta li retorno el manuscrit degudament corregit.

També adjunto nota dels meus honoraris que, si li sembla bé, pot fer-me efectius a través d'una transferència bancària al número de compte que figura a peu de factura.

Sobre el treball, he de comentar-li que si bé puc arribar a pensar que és escrupolosament autobiogràfic, perquè vostè així

m'ho va dir quan vam establir contacte, cregui'm si li dic que la història que s'hi narra és tan rocambolesca que fa que sigui de difícil versemblança. Malgrat que en un conjunt el text està força ben escrit, per la raó esmentada, si és que pensa presentar-lo com a novel·la en alguna editorial, li recomanaria que es plantejés una reestructuració de tot el conjunt. Amb aquestes paraules, que només són una opinió personal, no voldria desanimar-lo a continuar escrivint. Ans al contrari, crec que té prou aptituds per desenvolupar qualsevol història amb suficient habilitat creativa per a donar vida a uns personatges que, si bé ficticis, guardin una versemblança escaient amb l'argument narratiu.

Només vull afegir que resto a la seva disposició per aclarir-li tots els dubtes que pugui tenir sobre les correccions i, evidentment, per a qualsevol altre servei de correcció que necessiti.

Ànims i força a la ploma.

Firmava la missiva: Aureli Armingot Casell.

Semblava més que clar que si aquell escrit, tal com donava a entendre la carta, era l'autobiografia del senyor Pere, i s'hi notificaven els darrers esdeveniments ocorreguts al poble, possiblement també se'n podria treure alguna informació que donés pista del lloc on havia fugit amb el menor.

Pensant en les possibilitats del manuscrit i per aplanar una mica la feina als de la unitat d'investigació, el sotsinspector va emplaçar la mateixa mossa de la patrulla rural a efectuar una lectura acurada del manuscrit. D'aquesta manera, sense cap mena d'interès pel contingut literari de l'escrit, i pensant solament en la informació que se'n podia extreure, ja gairebé era hora de plegar quan la noia policia va iniciar la lectura. Per aquesta raó, i perquè estava prou avesada a llegir novel·les (ja de ben jove la seva mare va tenir cura d'iniciar-la en el bon costum de llegir), va creure que faria una llegida ràpida, sense sentir cap mena d'implicació emocional amb el contingut del relat; però, a mesura que els fulls avançaven, cada vegada se sentia més captivada pels esdeveniments. Arran d'això, sense adonar-se'n, va fer la

jornada laboral una mica més llarga, perquè, immersa en la lectura, se li va passar l'hora de plegar.

Aquella nit, a casa seva, la mossa va reprendre de seguida la lectura del manuscrit allà on l'havia deixat a la comissaria. Més tard, quan li va entrar la gana, tot seguit d'escalfar-se una pizza al microones, que pensava consumir al mateix temps que les lletres, també va encetar una botella d'un bon vi, amb denominació d'origen Costers del Segre (més que res per fer país, perquè era filla d'aquelles contrades), i es va acomodar al sofà amb la intenció de llegir tot l'escrit d'una tirada.

El manuscrit començava amb una curta introducció que va tornar a llegir:

INTRODUCCIÓ

No puc pas començar a explicar aquesta història sense abans donar a conèixer dues persones, la Maria i el Lluís, que han estat transcendents en els darrers esdeveniments (val a dir, els més profitosos) de la meua vida. Ho faré parlant de casa seva, de la vida que portaven, de les seves inquietuds, i d'algunes qüestions personals que jo no vaig saber fins més tard. A casa seva, com a veritables persones de camp, l'activitat començava ben d'hora; de vegades a les sis del matí.

© del text: Jordi Cardona Regada, 2019
© d'aquesta edició: Pagès Editors, S L, 2019
Sant Salvador, 8 - 25005 Lleida
www.pageseditors.cat
editorial@pageseditors.cat
Primera edició: setembre de 2019
ISBN: 978-84-1303-126-2
DL: L 1023-2019
Imprès a Arts Gràfiques Bobalà, S L
www.bobala.cat

« imprès a **lleida** »

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només es pot fer amb l'autorització dels seus titulars, llevat de l'excepció prevista per la llei. Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos, <www.cedro.org>) si necessiteu fotocopiar, escanejar o fer còpies digitals de fragments d'aquesta obra.